

mõistlikult oskab pruukida, ega liiale ei lähe, ega ta sellele just suuremat kurja ei tee, aga kasu ta ei saada ka sugugi. Ja kes seisab selle eest, et kes esmalt natuke võtab, et see pärast päris lakkoeraks ei jää? Eks seda ole mitmest tuhandest nähtud, et kes esmalt suutäie võttis, pärast kortliga ja tee ääres kraavis ehk kortsi ukse ees muda sees pööreles, kus terwis enneaegu sai rikunud ja väga palju õnnetumat otsta leidnud. Eks ole igapääiv ja iseäranis iga pühapääiv maal ja veel rohkem linna paikus joodikute kära ja wannet küllalt kuuda, et hirmu peale ajab? Seepärast oleks hoopis parem, seda pörgulaket hoopis maha jätta; aga siiski mitte nõnda, kui üks Väänemaa mees tegi, kes linna kortsis teise käest kolme kopika eest wiina vastu ei võtnud, et ütles seda hoopis mahajätunud olevat, aga pärast, kui teised olivad väljaläinud, siis kortli korraga ärajõi. Mõni ütleb: „Ma ei või wiinata elada; see annab terwist ja jõudu.“ Tähi jut, ütlen mina, kuidas siis enne seda, kui wiina veel maailmas ei tuntudke, inimesed võiswad elada ja hoopis terwemad ja tugevamad olivad kui nüüd? Wiin ei tee muud, kui rikub terwist, vähendab jõudu ja saadab enneaegu hauda.

Alga kas siis tubakas peaks kasu saatma?

Waatame järele, mis üks tark mees piibu

põletamisest ja üleüldse tubaka pruukimisest ütleb: „Kange piibu põletaja teeb ennast niisamuti kui joodik jõutumaks ja iga hea asja ja töö juures kõlwatumaks. Nimulik piibupõletaja on waewalt pooltöötegijat. Et nüüd enamiste kõik terve maailm tubaka suitsust ja uduist haiseb ja suitsund on, siis ei panda seda kurja, mis see läbi sünnib, naljaltki enam tähele. Kui mitmed tuhanded majad see läbi ärapõlenud, kui mitmed tuhanded miljunid rublad raha, mis tarwiduseks oleksiwad wõinud saada pruugitud, on see läbi ilmaaegu jaanud raisatud, kui palju kallist aega ilmaaegu saand wiidetud! Küsisime nüüd: Kust see tuleb, et piibupõletamine, see pörgu tulewärf, nii laialt ja suurelt maailmas wõimust on wõtnud? Mõni wastab see peale: „Ajawiitek.“ Aga wale; ma mõtlen, et uhkuse läbi. Sest juba weike sed poisid, kel veel ninadki puhtad ei ole, põletawad piibu, sigarid ja papiroosi. Naad nägewad, et mehed seda ees teewad, siis ei taha nemad ka meeste kirjast maas olla. Uhkuse kurat ja jooma kurat on mõlemad kawalad küll; ega naad ilalgi kobe suure asjaga peale ei hakka, waid ikka natuke haawalt kaugemale, kummi pat täieste tehtud ja surma sünnitab. Kes ütleb, et piibu ehk muul wiisil tubaka põletamine ehk suitsutamine ajawiitek sünnib, siis peame kahetsedes küsima: Eks